

METIUSSTRAAT 15

Algemeen

Metiusstraat 15 vormt tesamen met Metiusstraat 17 een dubbel woonhuis uit circa 1905 gelegen aan de zuidoostzijde van de Metiusstraat. De twee gespiegelde woningen zijn opgetrokken in eclectische trant met chaletstijl, Jugendstil en neorenaissance kenmerken. Kenmerkend voor de bouwtijd is het gebruik van witte kalkzandsteen met accenten in roze kalkzandsteen. De namen van de architect, aannemer en opdrachtgever zijn niet bekend. De vorm van de banden en segmentbogen in de voorgevel doet vermoeden dat deze onbekende architect ook de panden Metiusgracht 15 en 16 heeft ontworpen. Mogelijk zijn de woningen gebouwd door en naar ontwerp van de Alkmaarse aannemer Johannes Balder (1848-1917) die tesamen met banketbakker Cornelis van Stam in 1902 de Metiusstraat en de Metiusgracht vanaf nr. 11 tot ontwikkeling heeft gebracht. Uit het bouwdoossier van Metiusstraat 15 blijkt dat de woning in 1916 voor f 19,50 per maand verhuurd werd. In 1938 liet de toenmalige eigenaar P. Nierop die zelf woonde aan de Kennemerstraatweg 43' een watercloset en beerput plaatsen (ontwerp en uitvoering: aannemer H. Koorn jr. uit Alkmaar). De zolder is in november 1995 vergroot met een dakopbouw die zich uitstrekt vanaf twee meter uit de voorgevel tot aan de achtergevel.

N.B. De genoemde dakopbouw valt buiten de bescherming.

Beschrijving

Op nagenoeg rechthoekig grondplan gebouwd halfvrijstaand woonhuis van twee bouwlagen onder een tamelijk flauwhellend zadeldak waarnaast rechts een smal plat dak. Het tamelijk flauw hellende zadeldak is gedekt met gesmoorde Hollandse pannen en heeft boven de voorgevel een overstek. De voorgevel is opgetrokken in witte kalkzandsteen waalformaat in kruisverband met snijvoeg. Daarnaast is ter verfraaiing contrasterende roze en gele kalkzandsteen toegepast. Ter plaatse van dit roze en gele metselwerk hebben de voegen een roze kleur. De linkerzijgevel en de (thans geverfde) achtergevel zijn gemetseld in goedkope orangerode machinale strengperssteen ijsselformaat (Belgische klinkertjes) in kruisverband met verdiepte voeg respectievelijk snijvoeg. De vensters en deuren zijn van hout. Onder de vensters bevindt zich een (thans geverfde) afwaterende rollaag van witte kalkzandsteen.

De gerende voorgevel (NW) is samengesteld uit een brede risaliet waarboven het zadeldak uitkraagt en een smal enigszins terugliggend gevelvlak rechts hiervan dat boven de eerste verdieping horizontaal beëindigd wordt door een brede bakgoot. Het rechter geveldeel heeft op de parterre een terugliggende voordeur met bovenlicht onder een segmentboog van roze kalkzandsteen waarin een verhoogde “sluitsteen” van gele kalkzandsteen rond een roze kop. De gepleisterde boogvulling onder de segmentboog is voorzien van een ruitpatroon geverfd in rood, geel en lichtgrijs. De voordeur is uitgevoerd als een paneeldeur met boven de twee onderpanelen twee tweeruits draairaampjes, die beveiligd worden door gietijzeren deurroosters met onder meer krulmotieven en evenals de twee vaste raampjes bovenin de deur voorzien zijn van meerkleurig geometrisch glas in lood. Op de eerste verdieping heeft het smalle geveldeel een stolpraam waarboven een serie van vier ruitjes van geeloranje (de buitenste ruitjes) en roze (de binnenste twee) kathedraalglas en een rollaag van roze kalkzandsteen. De risaliet heeft op de parterre een driedelig schuifvenster waarin een breed middenraam tussen smallere zijramen onder een strek van roze kalkzandsteen. De drie bovenlichten zijn evenals het bovenlicht van de voordeur beglaasd met meerkleurig geometrisch glas in lood. De twee stijlen in het driedelige venster dragen bovenaan een naar voren komende schoor met een gebogen onderkant die eindigt in een sierknop. De beide schoren ondersteunen een uit de gevel komende balk waarop een houten balkon rust met houten spijlenhek. Het balkon is toegankelijk via een dubbele glasdeur met bovenlicht van

geeloranje kathedraalglas tussen schuifvensters met vierruits bovenlicht voorzien van dito glas. Het geheel wordt ontlast door een brede segmentboog van roze kalkzandsteen die evenals de boog boven de entree voorzien is van een geel/roze “sluitsteen” en een gepleisterde boogvulling met een ruitpatroon geleverd in rood, geel en lichtgrijs (sterk verweerd). Boven de segmentboog bevindt zich een kleine ronde muuropening omgeven door afwisselend rode en gele kalkzandsteen. Het zadeldak heeft boven de risaliet een ruim overstek waarlangs rechte windveren die onderaan verfraaid zijn met een rechthoekig siermotief en bovenin door een dwarsregel verbonden worden met een rijk bewerkte makelaar. Ter hoogte van de lekdorpels en de wisseldorpels van de vensters op de parterre en de eerste verdieping wordt de voorgevel verlevendigd door een getande band van roze kalkzandsteen (een roze strekkenlaag tussen koppenlagen van om en om roze en witte koppen). De tussendorpels van de vensters zijn evenals het kalf boven de voor- en balkondeur verfraaid met drie opliggende siermotieven (een diamantkop tussen twee langgerekte diamantkoppen).

De door een boeiboord beëindigde linkerzijgevel (NO) is voorzien van schootankers ter hoogte van de verdiepings- en zoldervloer. In het midden van de eerste verdieping bevindt zich een liggend venster met verticale middenroede. De rechterzijgevel wordt door het buurpand aan het oog onttrokken.

De achtergevel (ZO) heeft links een gewijzigde rechthoekige keukenuitbouw met plat dak en rechts een door een segmentboog ontlaste dubbele glasdeur met tweeruits bovenlicht en in elke deurhelft een glaspaneel waarboven twee ruitjes naast elkaar. Het kalf van het nog originele deurkozijn in de keukenuitbouw is verfraaid met dezelfde opliggende siermotieven als in de voorgevel. Op de eerste verdieping bevindt zich rechts een T-venster. Links op de verdieping bevond zich oorspronkelijk eveneens een T-venster (gewijzigd in een dubbele glasdeur met bovenlicht).

Motivering

Het pand Metiusstraat 15 is van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde als grotendeels gaaf bewaard gebleven woonhuis uit het begin van de 20ste eeuw met een rijk gedetailleerde voorgevel in eclectische stijl. Ook heeft het pand stedenbouwkundige waarde vanwege de situering in aansluiting op de gaaf bewaarde noordoostelijke gevelwand van de Metiusgracht.